

چهارمین همایش ملی تازه های روانشناسی مثبت نگر

اسفند ماه ۱۳۹۶

مقایسه سبک اسناد و منبع کنترل و رابطه‌ی آن با عملکرد تحصیلی درس ریاضی
دانش‌آموزان دختر دبیرستان‌های عادی و خاص (تیزهوشان و نمونه) شهر بندرعباس

هدی کوهپیمای جهرمی^۱، علی‌اکبر شیخی فینی^{۲*}

۷۶. کارشناسی ارشد، روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات هرمزگان، بندرعباس، ایران

۷۷. دانشیار گروه روانشناسی دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران

• پست الکترونیک نویسنده ی مسئول: fini2013@hormozgan.ac.ir

• شماره تماس نویسنده مسئول: -

چکیده

هدف این پژوهش مقایسه‌ی سبک اسناد و منبع کنترل و رابطه‌ی آن‌ها با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر دبیرستان‌های عادی و خاص شهر بندرعباس بوده است. این پژوهش از نوع پژوهش‌های همبستگی و همچنین مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه‌ی دانش‌آموزان دختر دبیرستانی شهر بندرعباس بود. روش نمونه‌گیری به شیوه‌ی تصادفی بود. جهت تعیین حجم نمونه نیز از فرمول کوکران استفاده گردید. که حجم نمونه ۳۶۰ نفر به دست آمد. از این تعداد ۱۸۰ دانش‌آموز از مدارس عادی و ۱۸۰ دانش‌-

آموز از مدارس خاص انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه منبع کنترل راتر و پرسشنامه سبک اسناد (ASQ) و معدل دانش‌آموزان استفاده شد. تحلیل داده‌های به دست آمده با آزمون T، آزمون تحلیل رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون انجام گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد سبک‌های اسنادی دانش‌آموزان خاص به صورت معناداری بالاتر از سبک‌های اسنادی دانش‌آموزان عادی می‌باشد. همچنین منبع کنترل دانش‌آموزان خاص به صورت معناداری بالاتر از منبع کنترل دانش‌آموزان عادی می‌باشد. ضریب همبستگی به دست آمده بین متغیرهای سبک‌های اسنادی و عملکرد تحصیلی برابر ۰/۴۶ و بین متغیرهای منبع کنترل و عملکرد تحصیلی برابر ۰/۲۹ به دست آمد. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که ۴۱ درصد عملکرد تحصیلی توسط متغیرهای سبک اسناد و منبع کنترل تبیین می‌شود. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که دانش‌آموزان مدارس خاص در منبع کنترل و سبک اسناد بهتر از دانش‌آموزان مدارس عادی هستند و منبع کنترل و سبک اسناد می‌توانند عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند.

واژه‌های کلیدی: منبع کنترل، سبک اسناد، عملکرد تحصیلی، دانش‌آموزان خاص، دانش‌آموزان عادی

مقدمه

نیروی انسانی آموزش‌دیده در برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت، نظارت و کنترل جوامع پیشرفته نقش اساسی را به عهده داشته و توسعه‌یافتگی هر جامعه به وجود برنامه‌های آموزشی و بهینه در آن وابسته می‌باشد. یکی از معیارهای موفق بودن سیستم آموزشی و نیز از اهداف اصلی آن، پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان در طی فرایند آموزش می‌باشد. بر این اساس گروه‌های تخصصی و روان‌شناسان همواره به بررسی جوانب مختلف تحصیلی تأکید دارند (لانس بری ۱ و همکاران، ۲۰۰۵). بنا به تعریف پیشرفت تحصیلی به میزان یادگیری آموزشگاهی و دانشگاهی فرد گفته می‌شود (هاشمی و همکاران، ۱۳۸۵). در هر برنامه آموزشی انتظار می‌رود با شناسایی عوامل و تعیین میزان اثربخشی این عوامل در پیشرفت تحصیلی، فرایند آموزشی به نحو مناسبی در جهت افزایش پیشرفت تحصیلی طراحی گردد. مطالعه اسناد در موقعیت‌های آموزشی توجه بسیاری از پژوهشگران را به خود معطوف نموده است. هاستون^۲ (۱۹۹۴)، الگوهای اسنادی موفقیت‌ها یا شکست‌های تحصیلی را مورد بررسی قرار داد. دانش‌آموزانی که معمولاً برای رویدادهای بد، تبیین‌های درونی، پایدار و کلی ارائه می‌دهند احتمالاً کمتر از دانش‌آموزانی که رویدادهای بد را با توجه به علل بیرونی، ناپایدار و خاص تبیین می‌کنند به موفقیت تحصیلی دست می‌یابند. هم‌چنین دانش‌آموزانی که رویدادهای مثبت را با توجه به علل بیرونی، ناپایدار و خاص تبیین می‌کنند در مقایسه با دانش‌آموزانی که برای رویدادهای مثبت، تبیین‌های درونی، پایدار و کلی ارائه می‌دهند به احتمال کمتری به موفقیت تحصیلی نائل می‌گردند (آبرامسون^۳، ۱۹۷۸). در مطالعه ناکلین و همکاران^۱

1-Lounsburry J. W.

2-Houston

3-Abramson. el al.